

Riksdagen i en ny tid

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har berett övriga utskott tillfälle att avge yttrande över Riksdagsstyrelsens framställning 2005/06:RS3 Riksdagen i en ny tid, jämte motioner.

Socialförsäkringsutskottet begränsar sitt yttrande till dels avsnittet om utskottsindelningen och ärendefördelningen mellan utskotten, dels synpunkter på behovet av resurser för hantering av EU-frågor.

Utskottsindelningen och ärendefördelningen mellan utskotten

Riksdagskommittén föreslår att integrationsfrågor överförs från socialförsäkringsutskottet till arbetsmarknadsutskottet fr.o.m. den 1 oktober 2006.

Socialförsäkringsutskottet har tidigare avgivit yttrande till konstitutionsutskottet (ytr. 2004/05:SfU2y) över motionsyrkanden med förslag till ändringar av socialförsäkringsutskottets beredningsområde, bl.a. att frågor om integrationspolitik förs över till arbetsmarknadsutskottet. Utskottet angav därvid att integrationspolitiken är ett för socialförsäkringsutskottet arbetsmässigt betydligt mindre område, att integrationsfrågor bereds även av andra utskott och att socialförsäkringsutskottets ansvar gäller de övergripande målen för integrationspolitiken samt därutöver i huvudsak endast åtgärder för nyanlända invandrare. Vidare angavs att anslagen inom politikområdet Integrationspolitik utgör en del av utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar som är gemensamt med migrationspolitiken. De stora utgifterna inom politikområdet utgörs av ersättningar till kommunerna för mottagandet av flyktingar m.fl. som fått uppehållstillstånd. Här finns en tydlig budgetkoppling mellan integrationspolitiken och migrationspolitiken eftersom antalet asylsökande m.fl. som beviljas uppehållstillstånd direkt påverkar utgifterna för kommunersättningar. Ytterligare några anslag för integrationspolitiken har en liknande koppling till migrationspolitiken. Så länge utgiftsområdet är gemensamt – och det syntes då inte vara möjligt att göra en uppdelning – var det nödvändigt att bereda socialförsäkringsutskottets del av integrationspolitiken tillsammans med migrationspolitiken.

Utskottet noterade att det inom Riksdagskommittén pågick diskussioner om förändringar i utskottsindelningen och ärendefördelningen och ansåg att kommitténs fortsatta överväganden borde avvaktas.

Eftersom Riksdagskommittén härfter föreslagit att integrationspolitiken förs över till arbetsmarknadsutskottet vill socialförsäkringsutskottet inte motsätta sig en sådan förändring. Visserligen kvarstår de budgetmässiga sambanden mellan migrations- och integrationspolitik men det är dock inte omöjligt att göra en uppdelning av utgiftsområdet. Utskottet vill endast göra följande påpekanden rörande detaljerna inför en sådan förändring.

Till utgiftsområde 8 hör fyra politikområden: Integrationspolitik, Storstadspolitik, Migrationspolitik och Minoritetspolitik. Av dessa bör i så fall endast Migrationspolitik höra till socialförsäkringsutskottets område och utgiftsområdet lämpligen betecknas utgiftsområde 8 Migration. Såväl Integrationspolitik som Storstadspolitik (det sistnämnda numera utan anslag) bör flyttas till utgiftsområden som hör till arbetsmarknadsutskottet. Politikområdet Minoritetspolitik (ett anslag) kan antingen flyttas till utgiftsområde 1, som hör till konstitutionsutskottet där sakfrågor rörande minoritetspolitiken redan bereds, alternativt till arbetsmarknadsutskottets område.

Riksdagskommittén föreslår även en sammanläggning av lag- och bostadsutskotten. Socialförsäkringsutskottet avstår från att anlägga synpunkter på om en sådan sammanläggning bör genomföras men vill nämna att om så sker och om beredningsområdet därvid behöver begränsas har socialförsäkringsutskottet inget att erinra mot att anslaget 21:1 Bostadsbidrag förs över till utgiftsområde 12, där övriga delar av politikområdet Ekonomisk familjepolitik finns.

Slutligen vill utskottet föreslå att socialförsäkringsutskottets beredningsområde i 4.6.8 första stycket punkt 6 RO ändras från ”utlännings- och invandrarfrågor” till ”migrationsfrågor”. Någon ändring i sak mot den av Riksdagskommittén föreslagna formuleringen är därmed inte avsedd.

Riksdagens arbete med EU-frågor

Riksdagskommittén föreslår ett antal förändringar för att öka riksdagens och utskottens roll i hanteringen av EU-frågor. Bland annat skall utskotten granska grön- och vitböcker och andra strategiska EU-dokument samt avge utlåtande över granskningen till kammaren. Vidare skall regeringen överlägga med utskotten i de frågor rörande arbetet i EU som utskotten bestämmer. Utskotten kan vid dessa överläggningar framföra synpunkter på hur regeringen bör agera. Överläggningarnas resultat bör dokumenteras.

Socialförsäkringsutskottet avstår från att framföra synpunkter på dessa förändringar i sak men vill framhålla nödvändigheten av att de praktiska möjligheterna för utskotten att ha en starkare roll i EU-frågor förstärks. Följande synpunkter som utskottet anförde till Riksdagskommitténs referensgrupp för EU-frågor den 11 mars 2004 har fortfarande giltighet.

Samtidigt som riksdagens inflytande i EU-frågor stärks måste det för socialförsäkringsutskottets del dock även beaktas hur ledamöternas tid och kraft skall kunna räcka till alla arbetsuppgifter som riksdagsuppdraget medför och hur annars prioriteringar t.ex. mellan olika uppgifter när det gäller utskottsarbetet måste göras. Utskottsarbetet måste i första hand koncentreras på behandlingen av sedvanliga riksdagsärenden, särskilt lagstiftnings- och budgetärenden, och på de EU-ärenden som är föremål för lagstiftning inom EU. Det förslag till konstitutionellt fördrag som lagts fram av EU:s framtidskonvent innebär inte någon förväntad minskning av lagstiftningsarbetet på migrationsområdet, snarare tvärtom. Härtill kommer det ökade arbetet med uppföljning och utvärdering. Möjligheterna att minska arbetet med att bereda de allmänna motionerna är för utskottets del ytterst begränsade, inte minst på grund av att motionerna inom utskottets område nästan uteslutande rör frågor som är lagreglerade eller har starkt samband med budgetbehandlingen, och en förändrad motionshantering kan således medföra högst marginella besparingar ur arbetsbelastningssynpunkt.

I yttrandet angavs att med socialförsäkringsutskottets stora arbetsböroda är det knappast möjligt att ägna större del av arbetstiden åt EU-frågorna. Visserligen är en del enskilda ledamöter, även från små partier, beredda att ta på sig den ökade arbetsböroda ett större inflytande i EU-frågor skulle medföra, men utskottets samlade uppfattning är att det skulle medföra en för stor arbetsböroda för ledamöterna över lag och för utskottet som sådant. Om utskottet skall kunna ta ett ännu större ansvar i EU-frågor för framtiden behöver således andra åtgärder vidtas. Genom förstärkningar av utskottets kansli kan arbetet med EU-frågorna i viss mån underlättas men det är ändå helt nödvändigt att ledamöterna, som demokratiskt valda, ges tid och möjlighet att sätta sig in i frågorna och göra en bedömning utifrån sitt politiska uppdrag. För det behövs i första hand dels ett bättre skriftligt och välstrukturerat underlag från regeringen, dels en tydligare tidtabell för hanteringen av enskilda EU-frågor.

Utskottet angav vidare att kraven på och nödvändigheten av att utskottet tar ett ökat ansvar för EU-frågor kommer att medföra ökat arbete för utskottskanslierna. Eftersom möjligheterna för utskottet att minska arbetet med att bereda de allmänna motionerna var ytterst begränsade måste andra åtgärder till för att ge utrymme för i första hand ledamöterna, men även för kansliet, att kunna ägna mer kraft åt EU-frågorna. Även med nuvarande roll för utskottet skulle kansliet däremot behöva ökade personalresurser för EU-frågorna. Kansliets storlek har, bortsett från tillfälliga förstärkningar, varit oförändrad sedan januari 1995, trots den kraftigt ökade arbetsbelastningen. Om det formella samrådet skall ske i fackutskottet behövs särskilda resurser för detta och inte minst för den dokumentering av samrådet som måste ske.

Stockholm den 23 mars 2006

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Tomas Eneroth

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tomas Eneroth (s), Sven Brus (kd), Anita Jönsson (s), Per Westerberg (m), Linnéa Darell (fp), Mona Berglund Nilsson (s), Mariann Ytterberg (s), Lennart Klockare (s), Tobias Billström (m), Kerstin Kristiansson Karlstedt (s), Solveig Hellquist (fp), Birgitta Carlsson (c), Göte Wahlström (s), Yilmaz Kerimo (s), Mona Jönsson (mp), Kalle Larsson (v) och Karin Enström (m).

Särskilt yttrande (m)

Per Westerberg (m), Tobias Billström (m) och Karin Enström (m) anför:

Utskottet tillstyrker i yttrandet att integrationsfrågor flyttas till arbetsmarknadsutskottet. Vi vill tillägga att förändringen i sig är positiv och medför att integrationspolitiska frågeställningar därmed kommer att prövas mot frågor inom andra politikområden än tidigare. Eftersom liknande effekter förmodligen skulle uppstå för andra politikområden som flyttas mellan utskott anser vi att förändringar av utskottsorganisationen har ett egenvärde i sig och vi hade därför gärna sett radikalare förslag till utskottsförändring.

När det gäller Riksdagskommitténs förslag till förändringar av riksdagens arbete med EU-frågor vill vi framhålla att vi är mycket positiva till förändringarna för utskottens del. Vi anser att förändringarna visserligen kan vara betungande för utskotten men är nödvändiga för att för Sveriges del minska det s.k. demokratiska underskottet i EU.